

PROCEDURA

postępowania w sytuacjach trudnych wychowawczo na terenie szkoły oraz zastosowania środków oddziaływania wychowawczego w Szkole Podstawowej im. Bohaterów walk nad Bzurą w Kocierzewie Południowym

Procedura przedstawia zagadnienia dotyczące kolejności i terminów wykonywania poszczególnych czynności przez dyrektora szkoły oraz nauczycieli, dotyczących postępowania w sytuacjach kryzysowych z udziałem uczniów, w tym nowych uprawnień dyrektora w związku z możliwością stosowania środków oddziaływania wychowawczego wobec nieletnich uczniów.

Podstawa prawna:

- art. 68 ust. 1 pkt 3 i 6 ustawy z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1082 z późn. zm.),
- art. 7 ustawy z 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1762 z późn. zm.),
- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1604),
- art. 95 § 1 i art. 109 ustawy z 25.02.1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359),
- art. 15 ust. 1 pkt 1 , 3 , 4 i 5a ustawy z 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1882 z późn. zm.),
- art. 4 ustawy z 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. z 2022, poz. 1700) ,
- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1280 z późn. zm.).

I. Zaplanowanie zasad postępowania w sytuacjach trudnych wychowawczo na terenie szkoły

Zadanie	Osoba odpowiedzialna	Dokumentacja	Termin wykonania zadania	Postępowanie
1. Zaplanowanie zasad postępowania w sytuacjach trudnych wychowawczo na terenie szkoły	Dyrektor szkoły	Procedury postępowania w sytuacjach kryzysowych w Szkole Podstawowej im. Bohaterów walk nad Bzurą 1939 roku w Kocierzewie Południowym	W każdym czasie	<ul style="list-style-type: none"> • Dyrektor szkoły sprawuje opiekę nad uczniami oraz wykonuje zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom i nauczycielom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę. • Dyrektor zapewnia wszystkim uczniom bezpieczne i higieniczne warunki pobytu w szkole. • Dyrektor kieruje szkołą, jest przełożonym służbowym wszystkich pracowników placówki oraz sprawuje opiekę nad dziećmi i młodzieżą uczącą się w szkole. • W ramach tych kompetencji odpowiada za zaplanowanie zasad postępowania w sytuacjach trudnych wychowawczo na terenie szkoły, opracowuje procedury postępowania w sytuacjach kryzysowych, które określą m.in.: <ul style="list-style-type: none"> - osoby odpowiedzialne, - zakres i kolejność czynności, - zasady współpracy z rodzicami i organami z zewnątrz.
2. Rozpowszechnianie informacji o zasadach postępowania w sytuacjach trudnych wychowawczo	Dyrektor szkoły	—	W każdym czasie	<ul style="list-style-type: none"> • Dyrektor wykonuje zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom i nauczycielom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę lub placówkę.

II. Stosowanie zasad postępowania w sytuacjach trudnych wychowawczo

Zadanie	Osoba odpowiedzialna	Dokumentacja	Termin wykonania zadania	Podstawa prawna z komentarzem
1. Zareagowanie w sytuacji trudnej wychowawczo	Nauczyciel	—	Niezwłocznie	<ul style="list-style-type: none"> • Nauczyciel, który jest świadkiem sytuacji kryzysowej, powinien niezwłocznie: <ul style="list-style-type: none"> - zareagować, aby przerwać sytuację trudną wychowawczo, - udzielić pierwszej pomocy osobom poszkodowanym i w razie potrzeby wezwać pogotowie, - odseparować sprawcę sytuacji kryzysowej od pokrzywdzonego lub w razie potrzeby od pozostałych uczniów.
2. Poinformowanie dyrektora o zaistnieniu sytuacji trudnej wychowawczo oraz zapewnienie opieki uczniom	Nauczyciel	—	Niezwłocznie	<ul style="list-style-type: none"> • Dyrektor jako przełożony służbowy nauczyciela oraz osoba sprawująca opiekę nad uczniami, powinien zostać niezwłocznie poinformowany o zaistnieniu sytuacji trudnej wychowawczo. • Dyrektor może wyznaczyć osobę lub osoby odpowiedzialne za wykonanie dalszych czynności (np. nauczyciela, wychowawcę, pedagoga szkolnego/psychologa) oraz funkcje poszczególnych osób odpowiedzialnych mogą zostać wyznaczone w przyjętych zasadach postępowania w sytuacjach trudnych wychowawczo na terenie szkoły, w tym w zakresie zapewnienia opieki uczniom – sprawcy, poszkodowanemu i świadkom.
3. Wezwanie do szkoły rodziców małoletniego	Wychowawca lub inna osoba	—	Niezwłocznie	<ul style="list-style-type: none"> • Rodzice małoletniego sprawcy sytuacji trudnej wychowawczo i pokrzywdzonego zostają niezwłocznie

sprawcy sytuacji trudnej wychowawczo i pokrzywdzonego	wyznaczona przez dyrektora szkoły			poinformowani o zdarzeniu, stawiają się do szkoły, współpracują ze szkołą w celu wyjaśnienia sytuacji i w miarę potrzeby odbierają dziecko ze szkoły.
4. Wyjaśnienie okoliczności sytuacji trudnej wychowawczo i zabezpieczenie miejsca zdarzenia	Dyrektor szkoły lub osoba wyznaczona przez dyrektora szkoły	Notatka służbowa dotycząca sytuacji trudnej wychowawczo	Niezwłocznie	<ul style="list-style-type: none"> • Dyrektor otrzymuje informacje dotyczące sytuacji kryzysowej oraz wszelkich ustaleń dotyczących jej przyczyn i przebiegu w formie notatki służbowej dotyczącej przeprowadzonych rozmów ze sprawcą lub pokrzywdzonym, świadkami zdarzenia (przeprowadzonych w obecności rodziców lub opiekunów prawnych) i rodzicami uczniów. • W miarę potrzeby osobiście lub przez wyznaczone osoby zabezpieczyć miejsce zdarzenia przed dostępem nieupoważnionych osób do czasu wyjaśnienia sytuacji trudnej wychowawczo lub przybycia Policji. • Uczeń może zostać poproszony o okazanie zawartości kieszeni lub plecaka w obecności innej osoby (np. wychowawcy lub pedagoga/psychologa), natomiast nie może zostać przeszukany.
5. Zawiadomienie Policji lub sądu rodzinnego	Dyrektor szkoły lub osoba wyznaczona przez dyrektora szkoły	Zawiadomienie sądu rodzinnego o okolicznościach świadczących o demoralizacji lub popełnieniu czynu karalnego przez ucznia	Niezwłocznie	<ul style="list-style-type: none"> • Dyrektor szkoły jako jej reprezentant lub wyznaczona przez niego osoba zawiadamia o zaistniałym zdarzeniu sąd rodzinny lub Policję: <ul style="list-style-type: none"> a) niezwłocznie, gdy dowiedział się o dopuszczeniu się przez nieletniego ucznia czynu zabronionego wyczerpującego znamiona przestępstwa ściganego z urzędu lub przestępstwa skarbowego, b) gdy nieletni uczeń przejawia objawy demoralizacji lub popełnił inny czyn zabroniony niż wymieniony w pkt a).

				<ul style="list-style-type: none"> • Złożenie tego zawiadomienia nie jest konieczne w sytuacji, gdy dyrektor podjął działania wymienione w pkt 7, natomiast nie jest także wykluczone przez ustawodawcę w szczególności, gdy zastosowane środki nie odniosą skutku wychowawczego. • Okoliczności świadczące o demoralizacji ucznia to w szczególności: <ul style="list-style-type: none"> - dopuszczenie się czynu zabronionego (czyli zachowania o znamionach określonych w ustawie karnej jako wykroczenie lub przestępstwo), - naruszanie zasad współżycia społecznego, - uchylanie się od obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki, - używanie alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, ich prekursorów, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, - uprawianie nierzędu. • Za demoralizację (w tym popełnienie czynu zabronionego) odpowiada osoba, która ukończyła 10 lat i nie jest pełnoletnia. • W przypadku ucznia poniżej 10. roku życia, dyrektor powinien rozważyć zawiadomienie o sytuacji sądu rodzinnego w celu podjęcia działań wymienionych w art. 109 k.r.o.
6. Zastosowanie kary statutowej wobec ucznia	Dyrektor szkoły lub inna statutowo upoważniona osoba	—	Po wyjaśnieniu okoliczności sytuacji trudnej wychowawczo	<ul style="list-style-type: none"> • Statut szkoły określa kary stosowane w przypadku wywołania przez ucznia sytuacji trudnej wychowawczo, a także osoby upoważnione do wymierzania kary (np. dyrektor, wychowawca).

<p>7. Rozważenie stosowania środków oddziaływania wychowawczego wobec nieletniego ucznia</p>	<p>Dyrektor szkoły</p>	<p>Pismo dyrektora o wyrażenie zgody na zastosowanie środka oddziaływania wychowawczego Zastosowanie środka oddziaływania wychowawczego w postaci ostrzeżenia na piśmie</p>	<p>Po wyjaśnieniu sytuacji dotyczącej demoralizacji ucznia lub popełnienia czynu karalnego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • W przypadku, gdy uczeń: <ul style="list-style-type: none"> a) wykazuje przejawy demoralizacji, (oraz ukończył 10 lat i nie jest pełnoletni) lub b) dopuścił się na terenie szkoły lub w związku z realizacją obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki czynu karalnego - przestępstwa lub przestępstwa skarbowego (innego niż ścigane z urzędu) , wykroczenia lub wykroczenia skarbowego (oraz dopuścił się takiego czynu po ukończeniu lat 13, ale nie ukończył lat 17), <p>dyrektor szkoły może zastosować środek oddziaływania wychowawczego jeżeli jest to wystarczające.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zastosowanie środka oddziaływania wychowawczego jest uzależnione od uprzedniego uzyskania: <ul style="list-style-type: none"> a) zgody rodziców albo opiekuna nieletniego ucznia oraz b) zgody nieletniego ucznia. • Dyrektor stosuje środek oddziaływania wychowawczego w postaci: <ul style="list-style-type: none"> - pouczenia, - ostrzeżenia ustnego albo - ostrzeżenia na piśmie, - przeproszenia pokrzywdzonego, - przywrócenia stanu poprzedniego lub - wykonania określonych prac porządkowych na rzecz szkoły. • Zastosowanie środka oddziaływania wychowawczego nie wyłącza zastosowania kary określonej w statucie szkoły, zgodnie z pkt 6.
--	------------------------	---	--	--

				<ul style="list-style-type: none"> • Dyrektor szkoły nie stosuje środka oddziaływania wychowawczego, jeżeli: <ul style="list-style-type: none"> - nie skorzysta z przysługującego jemu w tej sprawie uprawnienia, - uzna, że nie jest to wystarczające, - co najmniej jedna z upoważnionych osób (rodzic/opiekun prawny nieletniego ucznia lub nieletni uczeń) nie wyrazi zgody na zastosowanie środka oddziaływania wychowawczego. <p>W tych przypadkach dyrektor powinien zawiadomić Policję lub sąd rodzinny według art. 4 ust. 1 lub 2u.w.r.n.</p>
7. Udzielenie pomocy psychologiczno – pedagogicznej sprawcy, świadkowi lub pokrzywdzonemu sytuacją trudną wychowawczo	Dyrektor szkoły	—	Po wyjaśnieniu okoliczności sytuacji trudnej wychowawczo	<ul style="list-style-type: none"> • Każdy uczeń ma prawo do otrzymania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole, m.in. w sytuacji kryzysowej. • Korzystanie z pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole jest dobrowolne i nieodpłatne. • Dyrektor odpowiada za organizację pomocy psychologiczno – pedagogicznej, w tym wyznacza odpowiedzialną osobę. • Dyrektor sprawuje opiekę nad uczniami. Rodzice ucznia powinni zostać poinformowani przez dyrektora lub inną upoważnioną osobę o instytucjach zewnętrznych, które także mogą im udzielić pomocy w rozwiązaniu problemów wynikających z zachowania ucznia lub jego udziału w sytuacji trudnej wychowawczo.

8. Poprawa bezpieczeństwa w szkole	Dyrektor szkoły i rada pedagogiczna	—	Po wyjaśnieniu okoliczności sytuacji trudnej wychowawczo	<ul style="list-style-type: none"> • Dyrektor decyduje o poinformowaniu rady pedagogicznej na jej zebraniu o sytuacji trudnej wychowawczo, jej skutkach, zastosowanych środkach zmierzających do jej wyjaśnienia i ewentualnie ukarania ucznia lub o zastosowanych środkach oddziaływania wychowawczego wobec ucznia, proponowanych rozwiązaniach zmierzających do poprawy bezpieczeństwa w szkole,
------------------------------------	-------------------------------------	---	--	--